

ДЕТИЊСТВО CHILDHOOD

Часопис о књижевности за децу
Година L, бр. 1,
пролеће 2024.
<https://doi.org/10.46793/Childhood24.1>

Издавач

Међународни центар
књижевности за децу
ЗМАЈЕВЕ ДЕЧЈЕ ИГРЕ
Нови Сад, Змај Јовина 26/II
Тел. (021) 66-11-266, 66-13-648
E-mail: zdigre@gmail.com
www.zmajevedecjeigre.org.rs

За издавача

Душица Мариновић, директорка

Главне и одговорне уреднице

Др Зорана Опачић
(бројеви 1 и 2)

Др Тијана Тропин
(бројеви 3 и 4)

Секретарица редакције
Мср Маријана Јелисавчић
Карановић

Лектура и коректура
Светлана Зејак

Превод, лектура и коректура
шексцова на енглеском језику

Преводилачка агенција
AD INFINITUM

Ликовно решење корица
Ненад С. Лазић

Графичка уредница
Весна Карајовић

Прелом
НЕО KONS, Нови Сад

Штампа
AS Dizajn, Нови Сад

Часопис излази тромесечно
Цена овог броја: 600,00 динара
Рачун Змајевих дејих игара:
340-11006551-47

САДРЖАЈ

Пола века драгоценог труда
(Уводник) 5

Half a century of precious work
(Editorial) 7

ПЕДЕСЕТ ГОДИНА ДЕТИЊСТВА

Љиљана Ж. Пешикан-Љуштановић,
Милена С. Зорић Латовљев, Концептуализација детињства
у *Детињству* – педесетогодишња баштина 9

Снежана З. Шаранчић Чутура, Писци као сарадници
Детињства у пола столећа дугом промишљању
о књижевности за децу: контексти и врсте прилога 35

ТЕМАТ: ЕМОЦИОНАЛНИ СПЕКТАР КЊИЖЕВНОСТИ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ (I)

ВРТЛОГ ЕМОЦИЈА

Снежана Д. Пасер Илић, Емоционални спектар у причама
о деци Десанке Максимовић..... 57

Наташа П. Кљајић, Емотивни спектар романа
О дујмету и срећи Јасминке Петровић 70

Svetlana S. Kalezić-Radonjić, Emocionalni kovitlac
u romanu *Plava* Magdalene Miković..... 82

Vedrana A. Živković Zebec, Kodiranje ljubavi u dječjoj poeziji 94

Бојана Д. Кулићан Громовић, *Сторуцица мајка*
Бранка В. Радичевића..... 105

Јелена Г. Спасић, Приповедач и прича у роману *Клара и сунце*
Казуа Ишигура – о усамљености и љубави из перспективе
вештачке интелигенције..... 116

ОД УСАМЉЕНОСТИ КА ПРИЈАТЕЉСТВУ

Јелена С. Калајџија, Јунак-усамљеник у дјелу
Игора Коларова..... 124

Јованка Д. Денкова, Значењето на пријателството
и осаменоста во меѓуврсничките релации, прикажано
во македонската книжевност за деца и млади 133

Владимир Б. Перић, Слагање маргина: пут од усамљености
до пријателства у финској књижевности за деца
(Т. Контио, Н. Реиту, М. Хаи – Т. Јухани)..... 144

ЕМОЦИОНАЛНИ ДИСКУРС У АНИМАЛИСТИЦИ

Милош Д. Михаиловић, Прича у причи: конструкција
херојског идентитета у роману *Брежуљак Вошершии*
Ричарда Адамса 153

Слађана М. Миленковић, Емоционални дискурс
у *Ученом мачку* Бранка В. Радичевића 163

ОГЛЕДАЛО КРИТИКЕ

Драгољуб Д. Перић, Награда „Раде Обреновић“
за најбољи роман у 2023. години..... 172

Jelena D. Vignjević, Nova knjiga: *Mark je pisao Ani*..... 175

Овај број часописа *Детињство*
финансијски су подржали:

Министарство културе
Републике Србије

Министарство науке,
технолошког развоја и иновација
Републике Србије

Покрајински секретаријат
за културу, јавно информисање
и односе са верским заједницама
АП Војводине

Градска управа за културу
Града Новог Сада

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
821–93(05)

ДЕТИЊСТВО : часопис о књижевности
за децу / главне и одговорне уреднице
Зорана Опачић и Тијана Тропин. –
Год. 1, бр. 1 (1975) – Нови Сад : Змајево
дечје игре, 1975-. – 23 cm

Тромесечно

ISSN 0350–5286

COBISS.SR-ID 9948418

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

Проф. др Владислава Гордић Петковић
Филозофски факултет Универзитета
у Новом Саду

Др Тамара Грујић
Висока школа струковних студија
за образовање васпитача, Кикинда

Dr hab. Justyna Deszcz-Tryhubczak
Instytut Filologii Angielskiej
Uniwersytet Wrocławski, Polska

Prof. dr. sc. Dragica Dragun
Filozofski fakultet Sveučilišta
Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Republika Hrvatska

Prof. dr. sc. Tihomir Engler
Filozofski fakultet Sveučilišta
Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Republika Hrvatska

Ph. D. Eugene Y. Evasco
Department of Filipino and Philippine Literature
College of Arts and Letters
University of the Philippines-Diliman
Manila, Philippines

Др Ивана Игњатов Поповић
Висока школа струковних студија
за образовање васпитача
Нови Сад

Dr Vanessa Joosen
Universiteit Antwerpen, België

Др Мирјана Карановић, виша научна саветница
Матица српска, Нови Сад

Dr Anna Kérchy
Associate Professor at the English Department
of the University of Szeged, Hungary

Dr. sc. Andrijana Kos Lajtman
Učiteljski fakultet (odjeljenje u Čakovcu)
Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska

Dr Weronika Kostecka, adiunkt
Zakład Literatury Popularnej,
Dziecięcej i Młodzieżowej
Instytut Literatury Polskiej Warszawa, Polska

Доц. др Ивана Мијић Немет
Академија уметности у Новом Саду

Проф. др Јелена Панић Мараш
Учитељски факултет Универзитета у Београду

Prof. dr. sc. Sanja Roić
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Republika Hrvatska

Prof. dr. Igor Saksida
Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani
Republika Slovenija

Dr. sc. Marijana Hameršak, viša znanstvena
suradnica
Institut za etnologiju i folkloristiku
Zagreb, Republika Hrvatska

Проф. др Валентина Хамовић
Учитељски факултет Универзитета у Београду

Проф. др Снежана Шаранчић Чутура
Педагошки факултет у Сомбору
Универзитета у Новом Саду

РЕЦЕНЗЕНТИ

Доц. др Мирјана Бојанић Ђирковић
Филозофски факултет Универзитета у Нишу

Проф. др Владимир Вукомановић Растегорац
Факултет за образовање учитеља и васпитача
Универзитета у Београду

Др Милош Живковић, научни сарадник
Институт за књижевност и уметност, Београд

Prof. dr. sc. Diana Zalar
Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Republika Hrvatska

Др Ивана Игњатов Поповић
Висока школа струковних студија
за образовање васпитача, Нови Сад

Проф. др Младен Јаковљевић
Филозофски факултет Универзитета
у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици

Др Мирјана Карановић, виша научна саветница
Матица српска, Нови Сад

Доц. др Милица Кецојевић
Филолошки факултет Универзитета у Београду

Проф. др Данијела Костадиновић
Филозофски факултет Универзитета у Нишу

Доц. др Јелена Марићевић Балаћ
Филозофски факултет
Универзитета у Новом Саду

Доц. др Бојан Марковић
Факултет за образовање учитеља и васпитача
Универзитета у Београду

Доц. др Ивана Мијић Немет
Академија уметности у Новом Саду

Проф. др Кристина Митић
Филозофски факултет Универзитета у Нишу

Доц. др Милена Митровић
Факултет за образовање учитеља и васпитача
Универзитета у Београду

Проф. др Миливоје Млађеновић
Педагошки факултет у Сомбору
Универзитета у Новом Саду

Мр Сашо Огненовски
Удружење „Перун артис“, Битољ
Република Северна Македонија

Проф. др Јелена Панић Мараш
Факултет за образовање учитеља и васпитача
Универзитета у Београду

Проф. др Зоран Пауновић
Филозофски факултет
Универзитета у Новом Саду

Проф. др Драгољуб Перић
Филозофски факултет
Универзитета у Новом Саду

Проф. др Валентина Хамовић
Факултет за образовање учитеља и васпитача
Универзитета у Београду

Red. prof. dr Dragica Haramija
Pedagoška fakulteta in Filozofska fakulteta
Univerza v Mariboru, Republika Slovenija

Др Светлана Шеатовић, научни саветник
Институт за књижевност и уметност, Београд

ПОЛА ВЕКА ДРАГОЦЕНОГ ТРУДА (Уводник)

У првом броју *Детињства* за 1993, преузимајући уредничку дужност од Слободана Ж. Марковића, Живан Живковић започиње осамнаесто годиште уводником „Младост *Детињства*”, посвећеним пунолетству „јединственог публикума”. У њему се истиче како наступа „ново поглавље у књизи његовога развоја и раста – поглавље прве младости”. Тридесет једну годину касније, *Детињство* сија пуним сјајем својих зрелих година. Са друге стране, природа часописа – промовисање и истраживање књижевности, медија и свих видова културе за најмлађе, омогућава му перманентно стање одрастања – и онемогућава његово „старење”. Ове године обележава се јубиларни, педесети рођендан часописа који поносно стоји на раменима свих генерација његових уредника¹ и сарадника који су о њему бринули и развијали га. Једна од врлина часописа – од првог броја наглашавани отворени, полемички говор без предрасуда („Уводник”, 1/1975: 3) – допринела је установљењу живог, динамичког простора дијалога и полемика различитих генерација и становишта према култури детињства. Због тога се може слободно рећи како полувековна баштина часописа нуди најнепосреднији увид у историју модерних представа о детињству на овим просторима, те чини очигледним путеве њиховог формирања.

Настао 1975. у природном окриљу Змајевих дечјих игара а под вођством значајног познаваоца ове области, првог уредника, Владимира

Миларића, као резултат дуго сазревајућег друштвеног консензуса о „аутентичној естетској утемељености” стваралаштва за децу (Исто: 3), часопис од свог оснивања има задатак афирмисања литературе за децу, осветљавања „њеног бића и њеног феномена”, борбе за савремени књижевни израз и стварања простора за специјализовану књижевну критику.

Концепција часописа постепено се профиласала и била је условљена захтевима различитих епоха. Првобитна усмереност била је научно-есејистичко-књижевна, па се уз научне студије, есеје, књижевне портрете, преводе, интервјуе, анкете и текућу критику, те библиографске пописе књижевне продукције, школске лектуре, изведених радио-драма и сл. редовно штампао избор из актуелне (или преведене) књижевне продукције. Неки од кључних есеја модерне књижевности, први прикази важних нових издања – појављивали су се управо на страницама *Детињства*. Временом је часопис прерастао у повлашћено место научних истраживања и огледа о стваралаштву и култури намењеној најмлађима, уз перманентно неговање књижевне критике.

И визуелни идентитет часописа може се разумети као својеврсни водич у новију иконографију феномена детињства. Генерације визуелних уметника својим разноликим рукописима обликовале су странице часописа и његове корице: монохроматске у првим годиштима, почев од 1978. обогаћују се портретима писаца а од 1979. до данашњих дана препознатљиви знак часописа постају засебна ликовна решења за

¹ Др В. Миларић (1975–1984), др С. Ж. Марковић (1984–1993), др Ж. Живковић (1993–1996), С. Малешев (1996–1997), др Ј. Љуштановић (1997–2019), др С. Шаранчић Чутура (2020–2023), др З. Опачић (2020–2024; 2024–), др Т. Тропин (2024–).

сваки број или пак за цело годиште. Тиме је деценијама непосредно реализована спрега текстуалног и визуелног у стваралаштву за децу.

Тешкоће и препреке разних врста, о којима сведоче уредничке белешке, превладаване су „захваљујући пре свега великој, брижној и на различита искушења спремној породици Змајевих дечјих игара” (1/1993). Та се породица, са радошћу спомињемо, увећава и шири из године у годину, па ће, надамо се, сачувати и развијати све оно што је давно стратешки започето.

* * *

Јубиларно годиште обележава се, почев од првог броја, истраживањима о књижевном и културном значају часописа. Започињемо га двама значајним студијама које ће, уверени смо, представљати драгоцену полазиште свима онима који истражују детињство као културни и стваралачки феномен. Реч је о радовима посвећеним педесетогодишњој баштини концептуализације детињства у часопису и улози и значају писаца за децу, сарадника часописа.

Овогодишњи дводелни темат *Емоционални сјектор књижевности за децу и младе* произашао је из чињенице да се на много начина показало како је неопходна изградња емотивних капацитета међу свим генерацијама, а посебно међу најмлађима. Из тог разлога желели смо да подстакнемо размишљање о улози књижевности и уметности у оснаживању младих: у суо-

чавању и разрешавању негативних емоција, у превазилажењу осећања страха и агресивности, у развијању блискости, те јачању емпатије, као кључне читалачке способности. У две свеске чланци темата распоређени су помало антиподно, као светле и тамне стране истог проблема: у првом броју радови истраживача сведоче о вртлогу емоција који прати одрастање, о љубави и пожртвовању у књижевности, о нежности и важности пријатељства. У другом броју груписани су радови посвећени суочавању младих читалаца са ратном стварношћу, страхом, усамљеношћу и коначношћу, али истраживачи нуде путеве разрешавања негативних емоција, неретко у библиотерапијском кључу.

Јубиларно годиште доноси и промене у уређивању: досадашњој уредници 3. и 4. свеске, проф. др Снежани Шаранчић Чутури, дугујемо велику захвалност за драгоцену и плодотворну сарадњу и разумевање, за велике успехе у уређивању четири годишта часописа. Новој коуредници свезака 3 и 4, др Тијани Тропин, желимо добродошлицу у породицу Змајевих игара, успешан рад и наставак залагања на побољшању статуса и видљивости часописа. Резултати полувековног драгоценог труда велике породице *Детињства* сада су пред нама. Од овог броја користимо и DOI идентификацију радова и идемо у сусрет новим резултатима – и јубилејима.

Зорана Ојачић

HALF A CENTURY OF PRECIOUS WORK (Editorial)

In the first issue of *Detinjstvo / Childhood* for 1993, Živan Živković, taking over the editorial duties from Slobodan Ž. Marković, begins the 18th edition year with the editorial “Mladost Detinjstva” (“Youth of Childhood”) dedicated to the coming of age of a “unique audience”. In it, it is pointed out that “a new chapter in the book of his development and growth - the chapter of his first youth” begins. Thirty-one years later, *Detinjstvo* shines with the full splendor of its mature years. On the other hand, the nature of the scientific journal - promoting and researching literature, media, and all forms of culture for the youngest enables it to be in a permanent state of maturing - and prevents it from “aging”. This year marks the jubilee, 50th birthday of the journal that stands proudly on the shoulders of all generations of its editors (Vladimir Milarić, Slobodan Ž. Marković, Živan Živković, Svetozar Malešev, Jovan Ljuštanović, Snežana Šarančić Čutura, Zorana Opačić) and collaborators who took care of it and developed it. One of the virtues of this journal - the open, polemical speech without prejudices since the first issue (“Editorial”, 1/1975: 3), has contributed to the establishment of a lively, dynamic space for dialogue and polemics of different generations and viewpoints on the culture of childhood. That is why it is safe to say that the half-century heritage offers a direct insight into the history of modern ideas about childhood in these regions, and makes the paths of their formation obvious.

The magazine was created in 1975, under the natural auspices of Zmajeve dečje igre and under the leadership of an important expert in this field, its first editor Vladimir Milarić, as a result of a long-maturing social consensus on the “authentic aesthetic foundation” of children’s literature and culture (Ibid.: 3). Since its inception, the journal has had the task of affirming children’s literature, illuminating “its being and its phenomenon”, fighting for contemporary literary expression, and creating space for specialized literary criticism.

The concept of the magazine gradually took shape and was determined by the requirements of different eras. The original direction was scientific-essay-literary, so apart from scientific studies, essays, literary portraits, translations, interviews, surveys, and ongoing criticism, as well as bibliographic lists of literary production, school readings, and performed radio dramas, a selection of current (or translated) literary production has been published as well. Some of the key essays on modern literature, the first previews of important new editions appeared on the pages of *Detinjstvo*. Over time, the journal has grown into a privileged place for scientific research and reflections on creativity and culture intended for the youngest, with permanent nurturing of literary criticism.

And the visual identity of the journal can be understood as a kind of guide to the recent iconography of childhood phenomena. Generations of visual artists shaped the pages of the journal and its covers with their diverse handwritings: monochromatic covers in the first years, starting in 1978, are enriched with portraits of writers, and from 1979 to the present day, the separate artistic solutions for each issue or, alternatively, for the whole year, have become the recognizable

sign of the journal. Thus, for decades, the combination of textual and visual in art for young consumers has been directly realized.

Difficulties and obstacles of various kinds, as evidenced by the editorial notes, were overcome “thanks, above all, to the large, caring, and ready for various temptations, family of Zmajevе dečje igre” (1/1993). Fortunately, that family is growing and expanding year by year, so we hope it will preserve and develop everything that was strategically started a long time ago.

* * *

The anniversary has been marked, starting with the first issue, with the research on the literary and cultural significance of the scientific journal. We begin it with two important studies that, we are convinced, will be a valuable starting point for all those who research childhood as a cultural and creative phenomenon. These are works dedicated to the fifty-year-long heritage of conceptualizing childhood and the role and importance of children’s writers, contributors to the journal.

This year’s two-part topic, *The Emotional Spectrum of Children’s and Young Adult Literature* arose from the fact that in many ways it has been shown that the building of emotional capacities among all generations, and especially among the youngest, is necessary. For this reason, we wanted to encourage thinking about the role of literature

and art in empowering young people: in facing and resolving negative emotions, overcoming feelings of fear and aggression, developing closeness, and strengthening empathy as a key reading ability. In the first issue, the researchers’ papers address the whirlwind of emotions that accompanies the process of growing up, love and sacrifice in literature, as well as tenderness and the importance of friendship. In the second issue, the papers dedicated to confronting young readers with the reality of war, fear, loneliness, and finality are grouped together, but the researchers offer the ways for resolving negative emotions, often in a bibliotherapy key.

The jubilee year also brings changes in editing: we owe a great deal of gratitude to dr. Snežana Šarančić Čutura, the former editor of the volumes 3 and 4, for her precious and fruitful cooperation and understanding, and for the great success in editing the four years of the scientific journal. We welcome the new co-editor of the volumes 3 and 4, dr. Tijana Tropin, to the Zmajevе dečje igre family, and we wish her successful work and continued efforts on improving its status and visibility. The results of the half a century of precious effort of the great *Detinjstvo’s* family are before us. From this issue, we use the DOI identification for articles and look forward to new results - and jubilees.

Zorana Opačić

(Na engleski prevela Zorica Savić Nenadović)